

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник Мобільного рятувального центру
швидкого реагування Державної служби
України з надзвичайних ситуацій
полковник служби цивільного захисту

Юрій ЦИКЕНЮК

«___» _____ 20__ р

ПЛАН-КОНСПЕКТ

**на проведення заняття з профільної підготовки
з навчальними групами № 1 та 2 МРЦ ШР ДСНС України**

«___» _____ 20__ року

Тема: Пенсійне забезпечення осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту

Навчальна мета: Ознайомити особовий склад з темою лекції

Час: 1 год.

Місце проведення:

Навчальний клас МРЦ ШР ДСНС України

Навчально-матеріальне забезпечення:

План-конспект

Нормативно-правові акти та література:

1. Закон України від 09.04.1992 № 2263ХІІ «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби та деяких інших осіб» (зі змінами).

Питання, які вивчатимуться:

- Загальні засади Закону України
- Пенсія за вислугу років
- Обчислення пенсії
- Призначення пенсій
- Виплата пенсій
- Порядок перерахунку пенсій.

Питання та їх короткий зміст	Методичні вказівки.
<p style="text-align: center;">1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ</p> <p>Стаття 1. Види пенсійного забезпечення</p> <p>Особи офіцерського складу, прапорщики і мічмани, військовослужбовці надстрокової служби та військової служби за контрактом, особи, які мають право на пенсію за цим Законом при наявності встановленої цим Законом вислуги на військовій службі, службі в органах внутрішніх справ, Національній поліції та на службі на посадах начальницького складу в Національному антикорупційному бюро України, Службі судової охорони і в державній пожежній охороні, службі в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, в органах і підрозділах цивільного захисту, податкової міліції, Бюро економічної безпеки України, Державної кримінально-виконавчої служби України мають право на довічну пенсію за вислугу років.</p> <p>Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми щодо пенсійного забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, то застосовуються норми міжнародного договору.</p> <p>Стаття 1. Особи, які мають право на пенсійне забезпечення на умовах цього Закону</p> <p>Право на пенсійне забезпечення на умовах цього Закону мають звільнені зі служби (крім випадків призначення пенсії в разі втрати годувальника дружині (чоловіку) з урахуванням вимог частини п'ятої статті 30 цього Закону, яка призначається незалежно від звільнення зі служби):</p> <p>б) особи начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ України, поліцейські, співробітники Служби судової охорони, особи начальницького складу податкової міліції, особи, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України, особи начальницького і рядового складу Державної кримінально-виконавчої служби України, особи начальницького і рядового складу органів і підрозділів цивільного захисту;</p> <p>г) особи начальницького і рядового складу державної пожежної охорони, особи начальницького і рядового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;</p> <p>Стаття 2. Умови пенсійного забезпечення</p> <p>Військовослужбовцям, особам, які мають право на пенсію за цим Законом, які мають право на пенсійне забезпечення, пенсії відповідно до цього Закону призначаються і виплачуються після звільнення їх зі служби.</p> <p>Пенсіонерам з числа органів та підрозділів цивільного захисту виплата пенсій на час їх служби припиняється. При наступному звільненні із служби цих осіб виплата їм пенсій здійснюється з урахуванням загальної вислуги років на день останнього звільнення.</p> <p>Пенсіонерам які отримують пенсію за цим Законом, у разі призову їх на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період або прийняття на військову службу за контрактом, у тому числі шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, до Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, органів та підрозділів цивільного захисту під час дії особливого періоду на строк до його закінчення або до дня фактичного звільнення виплата пенсій не припиняється. Після звільнення із</p>	

служби цих осіб виплата їм пенсій здійснюється з урахуванням додаткової вислуги років від часу призову їх на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період або повторного прийняття їх на службу за контрактом, у тому числі шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, до дня фактичного звільнення. Якщо новий розмір пенсії цих осіб буде меншим за розмір, який вони отримували до призову або повторного прийняття їх на службу, виплата їм пенсій здійснюється у розмірі, який вони отримували до призову або прийняття на службу в особливий період.

Особам, які мають право на пенсію за цим Законом пенсії по інвалідності, а членам їх сімей пенсії в разі втрати годувальника призначаються незалежно від тривалості служби.

Стаття 3. Особи, які мають право на пенсії нарівні з військовослужбовцями строкової служби та членами їх сімей.

е) осіб, які стали особами з інвалідністю у зв'язку з пораненням, каліцтвом, контузією або внаслідок захворювання, пов'язаного з безпосередньою участю в антитерористичній операції або забезпеченням її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах її проведення, з безпосередньою участю у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченням здійснення зазначених заходів, перебуваючи безпосередньо в районах та у період їх здійснення, членів їх сімей та членів сімей осіб, які загинули (померли) внаслідок поранення, каліцтва, контузії чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції або забезпечення її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах її проведення, під час безпосередньої участі у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпечення здійснення зазначених заходів, перебуваючи безпосередньо в районах та у період їх здійснення.

Стаття 5. Призначення пенсій на підставах, установлених Законом України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування"

На підставах, установлених Законом України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", призначаються також пенсії особам, звільненим з військової служби, та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом, позбавленим військових або спеціальних звань (у тому числі під час перебування їх у запасі або у відставці), а також звільненим зі служби у зв'язку із засудженням за умисне кримінальне правопорушення, вчинене з використанням свого посадового становища, або притягненням до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, та членам їх сімей.

Стаття 7. Право вибору пенсії

Військовослужбовцям, особам, які мають право на пенсію за цим Законом та членам їх сімей, які одночасно мають право на різні державні пенсії, призначається одна пенсія за їх вибором. У разі якщо особа має право на отримання пенсії відповідно до цього Закону та Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", призначається одна пенсія за її вибором. При цьому різниця між розміром пенсії, на який особа має право відповідно до Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб", і розміром пенсії із солідарної системи відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", яка визначається в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, фінансується за рахунок коштів

державного бюджету.

Стаття 9. Виплата одноразової грошової допомоги при звільненні зі служби.

Особам, які звільнені зі служби за віком, станом здоров'я чи у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів без права на пенсію, протягом одного року після звільнення зі служби виплачується щомісячна грошова допомога в розмірі окладу за військовим (спеціальним) званням.

Особам які мають право на пенсію за цим Законом та звільняються зі служби за станом здоров'я, виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби.

У разі звільнення зі служби за віком, у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів, закінченням строку контракту, у зв'язку з прямим підпорядкуванням близькій особі, систематичним невиконанням умов контракту командуванням, на підставах, визначених пунктом 1 частини другої статті 36 Закону України "Про розвідку", а також у зв'язку з настанням особливого періоду та небажанням продовжувати військову службу військовослужбовцем- жінкою, яка має дитину (дітей) віком до 16 років одноразова грошова допомога в розмірі 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби виплачується за наявності вислуги 10 років і більше.

Особам які мають право на пенсію за цим Законом при звільненні зі служби за власним бажанням, через сімейні обставини або інші поважні причини, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, які мають вислугу 10 років і більше виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 25 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби

Особам які мають право на пенсію за цим Законом при звільненні зі служби за службовою невідповідністю, у зв'язку із систематичним невиконанням умов контракту військовослужбовцем чи у зв'язку з обвинувальним вирокіом суду, що набрав законної сили, у зв'язку з набранням законної сили рішенням суду щодо притягнення до відповідальності за адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, одноразова грошова допомога, передбачена цією статтею, не виплачується.

Виплата одноразової грошової допомоги з підстав, передбачених частинами першою та другою цієї статті, здійснюється за рахунок коштів органів, у яких вони працювали.

2. ПЕНСІЇ ЗА ВИСЛУГУ РОКІВ

Стаття 12. Умови призначення пенсій за вислугу років

Пенсія за вислугу років призначається:

б) особам в разі досягнення ними на день звільнення зі служби 45-річного віку, крім осіб, зазначених у частині третій статті 5 цього Закону, за наявності у них страхового стажу 25 років і більше, з яких не менше ніж 12 календарних років і 6 місяців становить військова служба або служба в підрозділах цивільного захисту.

Стаття 13. Розміри пенсій за вислугу років

Пенсії за вислугу років призначаються в таких розмірах:

б) особам які мають право на пенсію за цим Законом, які мають страховий стаж 25 років і більше, з яких не менше 12 календарних років і 6 місяців становить, служба в державній пожежній охороні, органах і підрозділах цивільного захисту, пункт "б"

статті 12): за страховий стаж 25 років - 50 процентів і за кожний повний рік стажу понад 25 років - 1 процент відповідних сум грошового забезпечення (стаття 43);

Максимальний розмір пенсії, обчислений відповідно до цієї статті, не повинен перевищувати 70 процентів відповідних сум грошового забезпечення (стаття 43), а особам, які під час проходження служби брали участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС і віднесені в установленому законом порядку до категорії 1, - 100 процентів, до категорії 2, - 95 процентів.

Мінімальний розмір пенсії за вислугу років, що призначається відповідно до цього Закону, встановлюється у розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом.

Стаття 17. Види служби та періоди часу, які зараховуються до вислуги років для призначення пенсії

до вислуги років для призначення пенсії зараховуються: а)

військова служба;

б) служба в органах і підрозділах цивільного захисту на посадах начальницького і рядового складу з дня призначення на відповідну посаду;

До вислуги років особам середнього, старшого та вищого начальницького складу, державної пожежної охорони, органів і підрозділів цивільного захисту, при призначенні пенсії на умовах цього Закону додатково зараховується час їхнього навчання (незалежно від форми навчання) у цивільних закладах вищої освіти, а також в інших закладах освіти, після закінчення яких присвоюється офіцерське (спеціальне) звання, до вступу до державної пожежної охорони, органів і підрозділів цивільного захисту або призначення на відповідну посаду в межах до п'яти років із розрахунку один рік навчання за шість місяців служби.

Стаття 17². Документи, що мають підтверджувати окремі періоди проходження служби особою, яка має право на пенсію за цим Законом

Обчислення вислуги років для призначення пенсії здійснюється, як правило, за послужним списком особової справи військовослужбовця, особи, яка має право на пенсію за цим Законом.

Перелік документів, що підтверджують окремі періоди служби в органах і підрозділах цивільного захисту які підлягають зарахуванню до вислуги років у календарному обчисленні або на пільгових умовах визначається Кабінетом Міністрів України.

3. ОБЧИСЛЕННЯ ПЕНСІЙ

Стаття 43. Заробіток (грошове забезпечення) для обчислення пенсій Пенсії особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, особам, які мають право на пенсію за цим Законом, та членам їх сімей обчислюються з розміру грошового забезпечення, враховуючи відповідні оклади за посадою, оклади та/чи доплати за військово (спеціальне) звання, військовим (спеціальним) званням, процентну надбавку (доплату) за вислугу років, щомісячні додаткові види грошового забезпечення (надбавки, доплати, підвищення) та премії в розмірах, установлених законодавством, з якого було сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а до 1 січня 2011 року - страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

При обчисленні пенсій відповідно до частин сьомої-десятої цієї статті в розрахунок включаються щомісячні додаткові види грошового забезпечення (надбавки, доплати, підвищення) та премії в розмірах, установлених законодавством на день призначення цих пенсій.

Особам, зазначеним у пункті "ж" статті 12, пенсія обчислюється відповідно до частини третьої цієї статті з розміру грошового забезпечення, яке вони мали на день звільнення зі служби в органах внутрішніх справ.

У разі якщо на момент призначення або виплати пенсії відбулася зміна розміру хоча б одного з видів грошового забезпечення та/або були введені для зазначених категорій осіб нові щомісячні додаткові види грошового забезпечення (надбавки, доплати, підвищення) та премії у розмірах, встановлених законодавством, пенсія призначається з урахуванням таких змін та/або нововведень, а призначена пенсія підлягає невідкладному перерахунку.

4. ПРИЗНАЧЕННЯ ПЕНСІЙ

Стаття 48. Звернення за призначенням пенсій

Заява про призначення пенсії згідно з цим Законом подається до територіального органу Пенсійного фонду України або до уповноваженого ним органу чи уповноваженій особі в порядку, встановленому правлінням Пенсійного фонду України за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення, іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади та Службою зовнішньої розвідки. При цьому днем звернення за призначенням пенсії є день подання до відповідного органу Пенсійного фонду України письмової заяви про призначення пенсії з усіма необхідними для вирішення цього питання документами, а в разі пересилання заяви і документів поштою - дата їх відправлення.

Стаття 49. Органи, які призначають пенсію, та строки розгляду документів про її призначення

Пенсію згідно з цим Законом призначають органи Пенсійного фонду України.

Документи про призначення пенсії розглядає орган Пенсійного фонду України і не пізніше ніж у 10-денний строк з дня їх надходження приймає рішення про призначення або про відмову в призначенні пенсії.

Документом, який підтверджує призначення пенсії, є пенсійне посвідчення, що видається органом Пенсійного фонду України.

Повідомлення про відмову в призначенні пенсії із зазначенням причини орган Пенсійного фонду України видає (надсилає) заявникові не пізніше ніж протягом 5 днів після прийняття відповідного рішення.

Особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби і військової служби за контрактом та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом відповідно до пунктів "а", "в" статті 12 цього Закону, - з наступного дня після звільнення їх зі служби, але не раніше того дня, по який їм сплачено грошове забезпечення, а членам сімей зазначених осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, а також пенсіонерів з їх числа - з дня смерті годувальника, але не раніше того дня, по який йому сплачено грошове забезпечення або пенсію, крім випадків призначення їм пенсій з більш пізніх

строків. Особам, які мають право на пенсію за цим Законом, які визнані особами з інвалідністю до закінчення трьох місяців з дня звільнення їх зі служби внаслідок захворювання (травми, поранення, контузії, каліцтва тощо), яке виникло в період проходження військової служби чи під час перебування в полоні або заручником, якщо полонення чи захоплення заручником не було добровільним і особа, яка має право на пенсію за цим Законом, перебуваючи в полоні або заручником, не вчинила злочину проти миру і людства, пенсія призначається з наступного дня після звільнення їх зі служби, але не раніше того дня, по який їм сплачено грошове забезпечення.

5. ВИПЛАТА ПЕНСІЙ

Стаття 52. Загальний порядок виплати пенсій. Органи, що виплачують пенсії

Виплата пенсій провадиться за поточний місяць загальною сумою у встановлений строк, але не пізніше останнього числа місяця, за який виплачується пенсія.

Іншим особам, які мають право на пенсійне забезпечення згідно з цим Законом, пенсії виплачуються органами Пенсійного фонду України через установи відкритого акціонерного товариства "Державний ощадний банк України" за місцем фактичного проживання пенсіонера на підставі відповідних документів, що оформляються органом Пенсійного фонду України.

Виплата пенсій провадиться за поточний місяць загальною сумою у встановлений строк, але не пізніше останнього числа місяця, за який виплачується пенсія.

За бажанням пенсіонера доставка пенсії може здійснюватися через підприємства зв'язку за місцем його фактичного проживання незалежно від реєстрації місця проживання.

Переказ пенсії поштою або доставка її за місцем фактичного проживання пенсіонера здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

ПОРЯДОК ПЕРЕРАХУНКУ ПЕНСІЙ

Стаття 63. Перерахунок раніше призначених пенсій

Якщо пенсіонер згодом подасть додаткові документи, які дають право на подальше підвищення пенсії, то пенсія перераховується за нормами цього Закону. При цьому перерахунок провадиться за минулий час, але не більш як за 12 місяців з дня подання додаткових документів і не раніше, ніж з дня введення в дію цього Закону.

Перерахунок пенсій особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ України (міліції та податкової міліції), які мають право на пенсійне забезпечення або одержують пенсію на умовах цього Закону, здійснюється з урахуванням видів грошового забезпечення, щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (надбавок, доплат, підвищень) та премій у розмірах, встановлених законодавством для поліцейських.

Усі призначені за цим Законом пенсії підлягають перерахунку у зв'язку з підвищенням грошового забезпечення відповідних категорій військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, на умовах, у порядку та розмірах, передбачених Кабінетом Міністрів України. У разі якщо внаслідок перерахунку пенсій, передбаченого цією частиною, розміри пенсій звільненим із служби військовослужбовцям, особам, які мають право на пенсію за цим Законом, є

нижчими, зберігаються розміри раніше призначених пенсій

Стаття 64. Підвищення пенсій у зв'язку з індексацією грошових доходів населення

Призначені військовослужбовцям, особам, які мають право на пенсію за цим Законом та членам їх сімей пенсії підвищуються відповідно до Закону України "Про індексацію грошових доходів населення".

Стаття 65. Відповідальність за порушення законодавства про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб

Особи, винні в порушенні законодавства про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб, зазначених у цьому Законі, а також у несвоєчасному оформленні або поданні документів для призначення пенсії, у видачі для оформлення пенсій недостовірних даних і документів, несуть цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із законом.

Стаття 66. Оскарження рішень органу, що призначає пенсії

Рішення про відмову в призначенні пенсії або її перерахунку, зарахуванні до вислуги років для призначення пенсії окремих періодів служби в календарному обчисленні або на пільгових умовах, порушення строків і заниження розмірів пенсії може бути оскаржено до вищих органів або до суду.

План-конспект склав:

Провідний фахівець відділу планування та контролю
капітан служби цивільного захисту

Тетяна ФЕДИШИН

«__» _____ 20__ р.